

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžfk/43/2019
Identifikačné číslo spisu: 1018201227
Dátum vydania rozhodnutia: 20.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1018201227.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci sťažovateľa (pôvodne žalobcu): Banskobystrický samosprávny kraj, Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 37 828 100, právne zastúpený: Mgr. et Mgr. Lívia Šouc Kost'ová, advokátka, Pod Donátom 5, 965 01 Žiar nad Hronom, proti žalovanému: Úrad vlády Slovenskej republiky, Námestie slobody 1, 813 70 Bratislava, právne zastúpený: JUDr. Michaela Töröková, advokátka, ul. 29. augusta 5, 811 08 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 246/23562/2018/KGTSÚ zo dňa 03.07.2018, v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/113/2018-81 zo dňa 07.02.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/113/2018-81 zo dňa 07.02.2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave podľa § 98 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok („SSP“) odmietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 246/23562/2018/KGTSÚ zo dňa 03.07.2018, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Úradu vlády SR č. 3846/14753/2018/KGTSÚ zo dňa 17.04.2018.

2. Rozhodnutím Úradu vlády SR č. 3846/14753/2018/KGTSÚ zo dňa 17.04.2018 bola žalobcovi uložená povinnosť vrátiť podľa § 27a ods. 5 v spojení s § 27a ods. 3 písm. b/ zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov („zákon č. 528/2008 Z. z.“) finančné prostriedky v sume 1.453.069,78 eur za porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania projektu s názvom „Elektronizácia služieb VÚC - Banskobystrický samosprávny kraj“, ITMS č. 21110220004, zistené na základe podnetu podľa § 27a ods. 2 zákona č. 528/2008 Z. z. a uvedené v Protokole Úradu pre verejné obstarávanie, podľa ktorého mohlo mať zistené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania vplyv na výsledok verejného obstarávania a za ktoré sa neukladá pokuta.

3. Krajský súd v odôvodnení uviedol, že v prejednávanej veci išlo o konanie podľa druhej časti zákona č.

528/2008 Z. z. o pomoci a podpore, keďže predmetom preskúmanej veci bolo vrátenie finančných prostriedkov podľa § 27a ods. 3 a § 27a ods. 5 zák. č. 528/2008 Z. z. za porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania uvádzaného projektu. Poukázal na § 14 ods. 18 zákona č. 528/2008 Z. z., z ktorého vyplýva, že rozhodnutia vydané v konaní podľa druhej časti tohto zákona nie sú preskúmateľné súdom. Predmetné ustanovenie ešte podporne odkazuje na § 7 písm. h/ SSP. Na základe uvedeného krajský súd uzavrel, že napadnuté rozhodnutie nespadá do právomoci súdov, nie je preskúmateľné súdom.

4. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ zastúpený advokátom včas kasačnú sťažnosť a navrhol, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žiadal priznať odkladný účinok kasačnej sťažnosti.

5. Sťažovateľ namietal tvrdenú nepreskúmateľnosť a tvrdil, že napadnuté rozhodnutia sú spôsobilé zasiahnuť do ich subjektívnych práv vzhľadom na uloženie povinnosti vrátiť finančný príspevok, a teda sú spôsobilé spôsobiť ujmu v majetkovej sfére sťažovateľa. Napadnuté uznesenie považoval za arbitrárne z dôvodu absencie uvedenia dôvodov odmietnutia žaloby a nevysporiadania sa so žalobnými námietkami. V ďalšom sa pridržiaval argumentov použitých v správnej žalobe.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a napadnuté uznesenie podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

7. Kľúčovou otázkou pre kasačný súd bolo posúdenie možnosti súdneho prieskumu rozhodnutia žalovaného č. 246/23562/2018/KGTSÚ zo dňa 03.07.2018 a Rozhodnutia Úradu vlády SR č. 3846/14753/2018/KGTSÚ zo dňa 17.04.2018 o povinnosti vrátiť finančné prostriedky.

8. Kasačný súd preskúmaním veci zistil, že sťažovateľ ani na základe žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov č. 211102200004/Z01 zo dňa 18.03.2015 tieto prostriedky nevrátil. Žalovaný preto začal správne konanie, výsledkom ktorého bolo prvostupňové rozhodnutie žalovaného č. 3846/14753/2018/KGTSÚ zo dňa 17.04.2018 o uložení povinnosti vrátiť finančné prostriedky, proti ktorému podal sťažovateľ rozklad, o ktorom rozhodol žalovaný napadnutým rozhodnutím č. 246/23562/2018/KGTSÚ zo dňa 03.07.2018.

9. Podľa § 7 písm. h/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok („SSP“) správne súdy nepreskúmajú rozhodnutia, opatrenia, rozkazy, nariadenia, príkazy a pokyny, personálne rozkazy a disciplinárne rozkazy orgánov verejnej správy, ktorých preskúmanie vylučuje osobitný predpis.

10. Podľa § 14 ods. 18 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov rozhodnutia vydané v konaní podľa tejto časti zákona nie sú preskúmateľné súdom.

11. Kasačný súd poukazuje na to, že ide o právnu situáciu odlišnú ako pri vracaní finančných prostriedkov na základe „správ o nezrovnalostiach“ podľa § 26 zákona č. 528/2008 Z. z., ktoré boli najvyšším súdom judikované ako nespôsobilý predmet súdneho prieskumu zákonnosti ku ktorej prijalo Správne kolégium Najvyššieho súdu SR na podklade uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžf/87/2015 zo dňa 14.02.2017, na zasadnutí dňa 28.06.2018 právnu vetu judikovaného rozhodnutia č. 11: „Ak správny orgán vydal napadnutý úradný list vo forme výzvy na vrátenie finančných prostriedkov poskytnutých podľa zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov, nemohol správny orgán zároveň uplatniť svoju rozhodovaciu právomoc, nakoľko tu absentuje donucovacia zložka výkonu verejnej moci. Ide totiž len o výzvu na dobrovoľné plnenie oznámenej (nie uloženej) povinnosti na základe zistených (iba tvrdenej) skutočností“.

12. Situácia v prejednávanej veci je odlišná v tom, že už existuje rozhodnutie podľa § 27a ods. 3 písm. b/ zákona č. 528/2008 Z. z., ktoré zakladá povinnosť vrátenia finančných prostriedkov. Ide o konštitutívne rozhodnutie.

13. Ustanovenie § 14 zákona č. 528/2008 Z. z. má názov „konanie o žiadosti“. Zo systematického výkladu jednotlivých odsekov ustanovenia § 14 zákona č. 528/2008 Z. z. vyplýva, že ustanovenie § 14 ods. 18 sa systematicky vzťahuje ku konaniu o žiadosti o poskytnutie prostriedkov. Podľa názoru kasačného súdu toto ustanovenie nemožno vzťahovať k sankčným rozhodnutiam podľa § 27a ods. 3 písm. a/, b/ v spojení s § 27a ods. 5 zákona č. 528/2018 Z. z., ktoré sa týkajú vrátenia už poskytnutých finančných prostriedkov.

14. Z hľadiska materiálneho ponímania práva, rozhodnutia v konaní o žiadosti nepodliehajú súdnemu prieskumu zákonnosti, pretože na poskytnutie finančných prostriedkov nie je právny nárok. V prípade núteného vrátenia však ide o sankciu. Navyac prostriedky sa stali už vlastníctvom subjektu, ktorému boli poskytnuté a ich odňatie v zmysle ústavne konformného výkladu by malo podliehať súdnemu prieskumu zákonnosti, keďže dochádza k zásahu do základného práva.

15. Rozhodujúcim kritériom pre posúdenie prípustnosti súdneho preskúmania rozhodnutí je ich spôsobilosť zasiahnuť do práv a slobôd a záujmov subjektov, ktorým sú určené. Prieskumu podliehajú také rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia, alebo rušia práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, alebo sa ich priamo dotýkajú.

16. Podľa Čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

17. Rozhodnutie, ktorým sa ustanovuje povinnosť vrátenia finančných prostriedkov podľa § 27a ods. 3 písm. a/, b/ zákona č. 528/2008 Z. z., o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva je spôsobilé zasiahnuť do základného práva sťažovateľa na vlastníctvo, preto podlieha súdnemu prieskumu zákonnosti v zmysle čl. 46 ods. 2 druhá veta Ústavy SR na základe ústavne konformného výkladu.

18. Správne súdy sú povinné aplikovať ústavne konformný výklad na základe článku 152 ods. 4 Ústavy SR, v dôsledku ktorého sa ustanovenie § 14 ods. 18 zákona č. 528/2008 Z. z. vykladá reštriktívne tak, že vylúčenie súdneho prieskumu zákonnosti sa obmedzuje na konanie o žiadostiach podľa § 14 zákona č. 528/2008 Z. z. Kasačný súd súčasne uvádza, že reštriktívny výklad ustanovenia § 14 ods. 18 zákona č. 528/2018 Z. z. je nutný aj podľa eurokonformného výkladu, pretože vylúčenie súdneho prieskumu zákonnosti by viedlo k situácii, že by bolo vylúčené súdne konanie, v ktorom by bolo možné položiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru Európskej únie v oblasti pomoci a podpory poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva, ktorú na vnútroštátnej úrovni vykonáva zákon č. 528/2008 Z. z.

19. Rozhodnutie žalovaného č. 246/23562/2018/KGTSÚ zo dňa 03.07.2018, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Úradu vlády SR č. 3846/14753/2018/KGTSÚ zo dňa 17.04.2018 obsahuje aj poučenie o možnosti jeho preskúmania súdom podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok.

20. V tejto súvislosti kasačný senát poukazuje na prejudikatúru týkajúcu sa preskúmania správ o nezrovnalostiach, a to uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžfk/7/2016 [Mesto Svidník], 3 Sžfk/17/2017 [ATEA Slovakia, s.r.o.], 3 Sžfk/19/2017 [Minerálne vody a.s.], v ktorých najvyšší súd pripúšťa, že rozhodnutia vydané § 27a ods. 5 zák. č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva by mali podliehať súdnemu prieskumu zákonnosti.

21. Kasačný súd o návrhu na priznanie odkladného účinku podanej kasačnej sťažnosti v zmysle

ustanovenia § 447 ods. 1, 2 SSP, keďže vec prejednal prednostne a napadnuté uznesenie zrušil.

22. Podľa § 467 ods. 3 SSP, ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

23. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.